

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. IV. Sacramentum Pœnitentiæ remittit verè & propriè omnia peccata, ritè sibi subjecta, ex integro quoad culpam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73393)

Ob quod factus hoc modo patefactum, Diaconus ab Eccl[esi]a exco[m]municatus est, tumultus inde in populi multitudine excitatus &c. Vide Bellarminum lib. 3. de Pœnitentia c. 14.

Igitur de necessitate Sacramenti Pœnitentiae in re aut voto, de necessitate Confessione Sacramentalis ex iure divino positivo, non est relictus ambigendi locus. Si autem dubitas, quis sit effectus huius Sacramenti, propter quem Christus voluit, ipsum esse medium necessarium in re vel voto; Respondeo cum Concilio Tridentino sess. 14. cap. 3. Res & efficaciam pertinet; reconciliatio est cum Deo, quam interdum in vitiis piis, & cum devotione hoc sacramentum suscipientibus conscientia parat serenitas cum vehementi spiritus consolatione consequi solet. Erit itaque

CONCLUSIO IV.

Sacramentum Pœnitentiæ remittit verè & propriè omnia peccata, ritè sibi subiecta, ex integro quoad culpam.

Nolo hic disputare cum hæreticis nostri temporis, de quibus verissimè doctissimeque dixit iam olim Divus Augustinus: Nonne isti palpant in meridie, quasi in media nocte? Et ideo negant omnem veram & propriam remissionem peccatorum, existimantes peccata tantum tegi, & non imputari, etsi reverè permaneant: nolo; inquam, de hac controversia fufius hic disputare; nam spectat ad Tractatum de justificatione secundum se, & error iste manifestissimus in lucem omnium, qui Scripturæ credunt, confitetur, ab his solis videri non potest, quibus oculi fumo contentionis excoecati sunt, & micam studium est, alios ex videntibus cæcos facere.

Nonne passim in Epistolis Pauli tribuitur hominibus simpliciter iustitia? Et quæ necessitas intelligendi iustitiam solum imputativam? Nonne passim Scripturæ dicunt, peccata dimitti, deleri, tolli, hominemque ad ius mundari, & super nivem dealbari? Nonne in Scriptura homines, quibus remittuntur peccata, appellantur filii & amici Dei, sancti & immaculati? Quæ omnia verè & propriè dici non possunt, si macula peccati remaneat, quæ non potest tegi oculis Dei cuncta cognoscentis; adeoque necessariò & ipsa, & homo propter ipsam odio sunt Deo juxta

illud Sap. 14. v. 9. Odio sunt Deo impius, & impietas eius.

Quod probè intelligens Propheta Regius, Pla. 31. v. 1. inquit: Beatorum remissa sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata. Remissionem præmitit, ut scires, de qua tectio peccatorum loquatur; scilicet, de vera illorum curatione & abolitione, & quidem tam perfecta, ut nec vestigium cuiusquam remaneat, prout graphicè expressit S. Chryostomus Homil. 80. ad populum Antiochepum ibi: Si namque vel infinita quis habens vulnera Pœnitentiam egerit, sic ea Deus delet, ut neque cicatricem, neque vestigium, neque peccatorum ostendat indicium.

Hinc Sanctus Augustinus Enariat. 2. in Psalm. 31. ad illum versum: Nec sic intelligatis quod dixit, peccata cooperta sunt, quasi ibi sint & vivant. Ergo secundum Doctorem sanctum, sic Deus tegit peccata, ut ibi amplius non sint. Et hinc sequitur in prefato Psalmo: Beatus vir cui non imputavit Dominus peccatum; quia scilicet amplius non est si enim esset; Dominus necessariò imputaret.

Apposuit Iustinus Martyr in Dialogo cum Tryphone adversus Iudæos in fine: Beatus est cui Dominus peccatum non imputavit. Hoc autem significat, eum, quem scelerum suorum penituerit, peccatorum veniam atque remissionem accepisse à Deo: non ut vestimetipos salvis, aliis. Nonnulli vobis similes, qui ex hoc concludunt, si peccatores sint, dummodo Dei notionem habeant, Dominum sibi peccata non esse imputaturum.

Merito igitur Concilium Tridentinum sess. 5. in Decreto de Peccato originali can. 5. Si quis per Iesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptismate confertur reatum originalis peccati remitti negat, aut etiam asserit non tolli totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet, sed illud dicit tantum radi, aut non imputari; anathema sit.

Et consimiliter dicere potuisset: Si quis per Iesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Sacramento Pœnitentiæ confertur, reatum actualis peccati remitti negat, aut etiam asserit non tolli totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet, sed illud dicit tantum radi, aut non imputari; anathema sit.

Hoc itaque errore expulso, concertatio nobis est cum nonnullis Doctores alioquin Catholicis, qui ita diminuunt effectum seu efficaciam, & vim huius Sacramenti, ut soli Deo tribuant remissionem peccatorum quoad culpam, Sacramento autem remissionem pœnæ, Aliqui æternæ, Alii temporali tantum. Sunt etiam qui existimant, Absolutionem liberare dumtaxat ab obligatione confitendi. Denique inveniuntur, qui censent, illa verba: Absolve te, non aliud significare, quam

137. Specialiter expenditur ver. 1. Psalm. 31.

S. Chryostomus

S. Augustinus

S. Iustinus Martyr

138.

Doctrina Conc. Trid. de remissione peccati originalis per Baptismum.

139. Vana sententia circa efficaciam huius Sacramenti.

quod... uti nec... di omnia... mmissa... ni... a Am... ris co... Christ... qui est... trandi... ens cau... dando... illa... tefest... ma deli... telligen... el in h... le tant... pœna... pœno em... Celsis... dispo... n impe... io, non... uo tem... atriarcha... a Zoza... um com... abfultu... ramento... esse Prel... um erit... peccata... ta habe... multis... fia tam... nientia... m itaque... blicanum... eclarus... od hifce... um Pœni... aptissim... privatum... Subjunc... d, Mulier... s precibus... sione, in... longius... progressu... Diaconum... iuramentu... fuerat à... is causâ... Ob quod

quam, ostendo & declaro te absolutum per contritionem.

Sententia Mag. Ioh. Deum dimittere peccata.

Ut autem ab ultimis incipiamus; Magister Sentent. 4. dist. 18. sic inquit: Hoc sane dicitur ac sentire possimus, quod solus Deus dimittit peccata & reinet; & tamen Ecclesia contulit potestatem ligandi & solvendi; sed aliter ipse solvit vel ligat, aliter Ecclesia. Ipse enim per se tantum dimittit peccatum, quia & animam mundat ab interiori macula, & a debito eterna mortis solvit. Non autem hoc Sacerdotibus concessit, quibus tamen tribuit potestatem solvendi & ligandi, id est, ostendendi homines ligatos vel solutos.

140. Probat ut exemplo leprosi Luc. 5.

Quod probat per illud de leproso prius sanato, quam ad Sacerdotem misso Luc. 5. v. 13. & 14 Et extendens (Jesús) manum tergit eum, dicens: Volo Mundare. Et confestim lepra discessit ab illo. Et ipse præcepit illi ut nemini diceret, sed, Vade, ostende te Sacerdoti, & offer pro emundatione tua, sicut præcepit Moyses in testimonio illis.

Item Lecti Joan. 11.

Similiter de Lazaro prius suscitato, quam Discipulis ad solvendum tradito Joan. 11. v. 43. & 44. Hac cum dixisset, voce magna clamavit (Jesús) Lazare veni foras. Et statim prodit, qui fuerat mortuus, ligatus pedes & manus infusus, & facies illius sudario erat ligata. Dixit eis (Discipulis) Jesús: solve eum & mitte abire.

& auctoritate D. Hieronymi.

Item per Hieronymum super illud Matthei 16. v. 19. Tibi dabo claves: In Leviticis, inquit, se ostendere Sacerdotibus iubentur Leprosi, quos illi non faciunt leprosos vel mundos: sed discernunt qui mundi vel immundi sunt. Ex quo arguit Magister & dicit: In remittendis vel retinendis culpis, id iuris & officii habent Evangelici Sacerdotes, quod olim habebant sub Lege Legales in curandis leprosis.

141. Hanc sententiam tenet e Doct. Subt. quia tunc hoc Sacramentum non esset Sacramentum novæ Legis.

Hæc sententia non placet Doctori Subtili: Quia tunc, inquit 4. distinct. 19. q. 1. n. 23. Sacramentum Penitentia non esset Sacramentum novæ Legis, nec aliquam causalitatem vel dispositionem haberet causalem ad primam gratiam: quia nunquam dignè susciperetur nisi ab habente iam primam gratiam: nullus enim ostenditur dignè solvitur à Deo, nisi prius sit solutus.

Item quia susceptio huius Sacramenti est instrumentum ad gratiam.

Item; susceptio istius Sacramenti est instrumentum ad gratiam, hoc est, dispositio efficax necessaria ex statuto divino ad gratie susceptionem: instrumentum autem, vel dispositio prævia, non est signum rememorativum, sive ostensivum alicuius, ut iam præteriti, sed futuri, ergo collatio Sacramenti Penitentia ad hoc ut fiat dignè, non oportet ut sit signum Absolutionis divina præcedentis. Hæc ille.

142. Sacramentum Penitentia potest dignè recipi ad attrito.

Ideoque concedit, Quod Sacramentum Penitentia potest dignè recipi ad attrito, & hoc tantè Attritione, quæ non sufficeret per modum meriti ad iustificationem suscipiendam in termino Attritionis, & si non sicut recipiatur, in termino recipitur gratia prima, quia à Deo confertur, & in Absolutionis sequenti in ultimo instanti ipsius, sicut prolatio verborum est signum confectiois Corporis Christi.

Et secundum hoc patet, quomodo Sacramentum hoc, est instrumentum ad gratiam primam, sicut dispositio prævia eo modo, quo alteratio potest dici instrumentum respectu generationis substantia, quæ dispositio prævia.

Alloquin, ut ait distinct. 14. q. 4. nu. 7. non appareret, quomodo Sacramentum Penitentia esset secunda tabula, si nunquam per ipsam, ut Sacramentum est, posset recuperari secunda gratia amissa, sed tantum per Attritionem tantquam per prævia dispositionem, & per Contritionem, tantquam per dispositionem completivam. Siquidem nunquam liberaret naufragum à periculo submerisionis, utpote qui iam periculum evasisset per Contritionem ante susceptionem Sacramenti. Vide Doctorem qu. 4. citatà, ubi diffusius declarat hanc veritatem.

Non igitur est simile de Sacerdote Legali respectu lepræ, & de Evangelico respectu culpæ: Quia, inquit Scotus supra dist. 19. nu. 23. ille tantum exercet aliquid, quod est signum rememorativum mundationis lepræ, & nihil quod esset signum pronuntium efficacis mundationis sequenti; sed iste exercet actum, qui est signum pronuntium efficacis respectu mundationis sequenti in ultimo instanti, nec tamen exercetur ipse, quia intelligitur Absolutio eius pro illo instanti, pro quo ipse à Deo, & ab Ecclesia est absolutus.

Si dixeris: ergo Sacerdos delet maculam, & penam mortis æternæ, quod est proprium Deo, secundum illud Luc. 15. Luc. 15. v. 21. Quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus?

Respondet Doct. nu. 24. Vtrumque scilicet (Sacerdos) sed non facit nisi instrumentaliter, non quidem attingendo eum effectum, nec virtute propriâ, nec alterius: sed attingendo autem id prius, quod est dispositio necessaria ad illum effectum; necessitans, inquam, ex divina pactione, & tale agens causans dispositionem necessariam ad terminum, dicitur agens instrumentale, ut est de alterante & generante. Proprium autem est Deo principaliter mandare & remittere illud debitum etiam attingendo (physicè) illum effectum: horum autem neutrum convenit Sacerdoti, utpote qui solum moraliter attingit illum effectum, idque ex delegacione & commissione Dei, sicuti procurator ex facultate Domini remittit debitoribus, quod Domino debent.

Numquam legisti quod ait Psalm. 71. v. 18. Benedictus Dominus Deus Israël, qui facit mirabilia solus? Et illud Ecclesi. 31. v. 8. Scripsit & 9.

Et 9. Beans dives qui inventus est sine macula &c. Ecce enim mirabilia in vita sua? Dives utique ministerialiter; Deus autem solus principaliter.

Concedo, inquit Scotus supra dist. 14. q. 4. n. 11. quod Sacerdos ita dimittit peccatum in Penitentia, sicut in Baptismo, & ita absolvit sicut baptizat: quia utrobique simpliciter verum est, quod ministrat Sacramentum, effectum autem Sacramenti ministerialiter causat, quia aliquid causat, ad quod secundum dispositionem seu potentiam Dei, regulariter sequitur effectus Sacramenti.

Quid ergo ad auctoritatem Divi Hieronymi? Respon. Doctor loco jamjam citato; affirmativa illa vera est; scilicet quod sicut Sacerdos legalis ostendebat leprosum mundatum, sic Sacerdos Evangelicus ostendit peccatores iustificatos; sed negativa, scilicet quod non aliter Sacerdos Evangelicus se habeat ad leprosum spirituales, quam Sacerdos legalis ad leprosum corporales, scilicet praeiudicando ostendendo immunditiam hinc inde, falsa est.

Rationem attingit: Quia non dedit Deus in veteri Lege aliquam ceremoniam vel purificationem, cui ministrata à ministro idoneo assistat regulariter ad mundandum lepram corporalem: dedit autem in lege nova aliquod Sacramentum, cui ex pacto regulariter assistit ad mundandum spiritualiter, nisi impediatur obex contraria voluntas.

Simili modo loquitur distinct. 19. n. 24. Auctoritates, inquit, quas Magister adducit pro se, affirmative loquuntur, quod hoc facit; & verum si quod Sacerdos Evangelicus ostendat illum mundatum & solutum pro instanti, pro quo intelligitur sua absolutio: sed non hoc solum; immo sic ostendit; quod illa ostensio est dispositio prava & necessaria ad illud, quod ostenditur; haec est enim excellentia Sacramentorum nova Legis: quod eorum susceptio est sufficiens ad gratiam: illorum autem Legalium, nec susceptio erat dispositio efficax ad mundationem corporalem lepra vel huiusmodi factam.

Est autem simile, si loqueremur de Sacerdote Legalis, purificante aliquem per aquam asperersionis ab aliqua irregularitate, contracta in lege ex contractu lepra vel huiusmodi: tunc enim Sacerdos ille exerceret quemdam actum, qui esset signum efficax reconciliationis huius irregularitatis & mundationis illius poluti, in cuius mundationis actu vel termino, sequeretur effectus signatus, scilicet quod iste esset dignus communicare cum ceteris Synagoga. Et haec quidem satis clarè & exactè ad exemplum de Leproso.

Sed quid ad simile de Lazaro, qui prius fuit suscitatus, quam solutus à vinculis? Respondet Scotus supra distinct. 14. q. 4. n. 10. Reus obligatur debito poena aeterna, quo vinculo solutus, obligandus est ad poenam temporalem. Prius autem suscitatur, quam obligatio pri-

ma mutetur in secundam, vel, quod verius est, prius suscitatur, quam solvatur à secunda obligatione. Et hoc modo ad Sacerdotes pertinet solvere non simpliciter, sed pro parte poena, quam possunt relaxare virtute Clavium.... Et sic Lazarus vivificatus à Christo, id est, peccator à morte culpa per gratiam resuscitatus, & solutus à carcere sepulchri, id est, peccator solutus à debito poena inferni; relinquatur Discipulis solvendus ab iustis, id est, à Peni temporalibus, in quas commutatur poena aeterna, quas poenas temporales potest Sacerdos relaxare clave non errante. Haec ille.

Sed non adeo clarè: nam videtur Sacerdotibus tribuere solam potestatem relaxandi poenas temporales; cum tamen eodem numero concedat ipsis potestatem remittendi peccata, & consequenter commutandi poenam aeternam in temporalem, quod sic ostendo.

Querit Scotus, Virum per Sacramentum Penitentiae deleatur culpa? Et pro parte negativa adducit verba Divi Augustini super illud Joan. 11. de suscitatione Lazari: Nemo potest consistere nisi suscitatus (si tamen verba Divi Augustini sint, quia Tract. 49. in Joan. ubi de suscitatione Lazari illa non invenio) Respondet autem n. 9. Quod duplex est Confessio, laudis & fraudis (id est, peccati) Confessione laudis nullus dignè consistitur, nisi prius suscitatus, quia secundum Hieronymum in illa Epistola, Cogit me, Non est speciosa laus in ore peccatoris, sed Confessio fraudis accepta est Deo in ore peccatoris, hoc est, eius qui adhuc est peccator; eo modo quo expositum est in prima quaestione istius dist. peccatum manere post actum, dum tamen non sit peccator in voto seu actu interiore (id est, proposito peccandi) vel exteriori.

Concedo ergo, quod ante perceptionem dignam Penitentiae, oportet suscitari vel simpliciter, & tunc per Penitentiae Sacramentum non deletur peccatum, sed gratia que insit augetur, vel suscitari secundum quid, scilicet ut habeat aliqualem displicentiam de peccato, & propositum cavendi de cetero, & velit suscipere Sacramentum Penitentiae, in quo Atritio sit Contritio, & tunc suscitatur simpliciter per Sacramentum, per consequens ministerialiter per Sacerdotem, qui ministrat Sacramentum.

Quando ergo immediate post, videtur tribuere remissionem culpae & poenae aeternae soli Christo, necessario intelligendus venit de causa principali & physica. Indubie de facto non remittitur peccatum mortale, & consequenter non mutatur poena aeterna in temporalem, absque infusione gratiae sanctificantis, quae est propria Deo, secundum illud Trid. sess. 6. cap. 7. Efficiens (causa justificationis) misericors Deus &c. adeoque verisimè doctissimèque Scotus resuscitationem peccatoris à morte

que non est facta clara;

149. unde cluciferaur ex ipso Scoto, Duplex est Confessio laudis & fraudis.

Ante peccatum dicitur Penitentiam oportet suscitari vel simpliciter, vel secundum quid, scilicet ut habeat aliqualem displicentiam de peccato, & propositum cavendi de cetero, & velit suscipere Sacramentum Penitentiae, in quo Atritio sit Contritio, & tunc suscitatur simpliciter per Sacramentum, per consequens ministerialiter per Sacerdotem, qui ministrat Sacramentum.

150. Quare Scotus supra ponit tribuere remissionem poenae temporalis sacerdotibus, quam remissionem cuique.

morte culpæ, & solutionem peccatoris à debito pœnæ inferni, specialiter tribuit Christo; solutionem autem à pœnis temporalibus concedit Sacerdoti, quia ad hanc non requiritur infusio gratiæ sanctificantis, ut patet in concessione & lustratione Indulgentiarum.

Proinde sicuti simpliciter & ad solutè dicitur Pontifex concedere Indulgentias, per consequens solvere seu relaxare pœnas temporales, etsi id faciat auctoritate sibi à Deo concessâ (veluti etiam dispensat in votis) sic quoque Sacerdos sacramentaliter absolvens, potius dicitur relaxare seu solvere pœnas temporales, quàm solvere à debito pœnæ aeternæ; quia ad hanc solutionem, præter potestatem à Deo concessam, requiritur specialis & propria actio Dei, scilicet infusio gratiæ; ad illam autem nihil præter concessionem potestatis. Ut omittam sæpe contingere, quòd per Sacramentum Penitentia non deleatur peccatum mortale, rarissimè autem quòd non relaxetur pœna temporalis.

Pontifex simpliciter & absolute dicitur concedere Indulgentias, tamen etsi id faciat auctoritate à Deo sibi concessâ.

157. Exemplum Lazari non per omnia debet esse simile.

In quo consistat similitudo,

158. declaratur ex doctrina S. Augustini, Tract. 49. in Joan.

Cæterùm exemplum Lazari non per omnia debet esse simile, cum sensus ille sit allegoricus; sed factis est, quòd sicut ibi ab Apostolis verè fuit solutus Lazarus vinculis suis materialibus, sic à Sacerdote pœnitens verè solvatur vinculis suis spiritualibus, sive peccatorum, sive pœnarum, hujus, vel alterius vitæ: & veluti Lazarus non fuit solutus nisi priùs resuscitatus, ita quoque à Sacerdote pœnitens nequitam solvatur; nisi priùs resuscitatus, saltem secundùm quid, ut loquitur Scotus supra, id est, nisi priùs vivat, si non vitâ gratiæ habitualis, saltem vitâ gratiæ actualis, quâ dolet de peccatis, & movet se motu vitali, foras exiens per humilem Confessionem, quam vitam indubità solus Deus intus operatur, dum multis existentibus impiorum meritis vocat eos, ut qui per peccata à Deo averfi erant, per ejus excitantem & adjuvantem gratiam ad convertendum se ad suam ipsorum justificationem, eidem gratiæ, liberè assentiendo, & cooperando disponantur.

Hæc est doctrina D. Augustini, diversis locis, atque in primis Tract. 49. in Joan. ad illa verba: *Lazare veni foras.* Quomodo, inquit, processit ligatis pedibus, miraris, & non miraris, quia surrexit quadriduanus? In utroque potentia Domini erat; non vires mortui. Processit & adhuc ligatus est, adhuc involutus, tamen iam foras processit. Quid significat? Quando contemnis mortuus iaces; & si tanta quantâ dixi contemnis, sepultus iaces: quando confiteris, procedis. Quid est enim procedere nisi ab occultis velut exeundo te manifestare? Sed ut confitearis Deus facit magnâ voce clamando, id est, magnâ gratiâ vocando: ideo cum processisset mortuus adhuc ligatus, consistens, & adhuc reus, ut solverentur peccata eius, ministris hoc dixit Dominus:

Solvite illum, & finite abire. Quid est, solvite & finite abire? Quæ solveritis in terra, soluta erunt in Cælo.

Confimiliter scribit Serm. 8. de Verb. Domini ibi: *Quisquis male consuetudinis, male vite, terrenarum scilicet cupiditatum mole premitur, ita quòd in illa iam factum sit, quòd in quodam Psalmo miserabiliter dicitur: Dixit stultus in corde suo, non est Deus. Est raius de quali dictum est, A mortuo, velut qui non sit, perit Confessio. Quis eum resuscitabit, nisi qui remoto lapide clamavit dicens: Lazare prodi foras? Quid est autem foras prodire, nisi quòd occultum erat foras prodiret. Quis confiteatur foras prodit: foras prodire non potest nisi viveret (inchoative per gratiam prævententem & adjuvantem ad eliciendum verum dolorem supernaturalem) vivere non potest nisi resuscitatus esset. Ergo in Confessione sui accusatio, Dicitur laudatio est.*

Dicit ergo aliquis; Quid prædest Ecclesia, si iam confessor voce demittit resuscitatus prodit? Quid prædest Ecclesia consistenti, cui Dominus ait: Quæ solveritis in terra, soluta erunt & in Cælo? Ibi sibi objicit Sanctus Doctor, & continuo respondet:

Ipsam Lazareum attende, cum vinculis prodit, iam vivebat consistendo, sed nondum liber ambulabat vinculis irretitus. Quid ergo facit Ecclesia, cui dictum est: Quæ solveritis, soluta erunt, nisi quòd ait Dominus continuo ad Discipulos: Solvite illum & finite abire?

Ecce nomine, vite, intelligit solam Confessionem, quam ante Absolutionem Sacerdotis pœnitens habet à solo Deo, & quæ nisi processerit, nulla est potestas Sacerdotibus solvendi, ut rectè alio loco dixerit Augustinus: *Christus per se inuis vivificat, ministris potestatem solvendi post vitam tribuit, qui nullam solvere possunt, nisi vivat, id est, nisi ritè fuerit confessus.*

Et fortè nihil aliud voluit S. Hieron. supra à Magist. allegatus, videlicet potestatem Sacerdotum non esse absolutam, sed certis legibus ligatam, quas observare debent, ut eorum sententia valida sit, absolvendo solùm eos, quos Deus judicat Absolutione dignos, nimirum per debitam Pœnitentiam. Verba ejus genuina sunt, quæ sequuntur: *Istam locum (Quodcumque ligaveris &c. Matth. 16.) Episcopi & Presbyteri non intelligentes, aliquid sibi de Pharisæorum assument supercilio, ut vel damnent innocentes, vel solvere se noxios arbitrentur; cum apud Deum non sententia Sacerdotum, sed reorum vita quærat. Legimus in Levitico de leprosi, ubi iubentur ut ostendant se Sacerdotibus, & si seipram habuerint, tunc à Sacerdote immundus fiant; non quo Sacerdotes leprosus faciant & immundos, sed quo habeant certitiam leprosi, & non leprosi, & quòd possint discernere qui mundus, quæ immundus sit. Quomodo ergo ibi leprosum Sacerdos mundum vel immundum facit, sic & hic alligat vel solvit Episcopus & Presbyteri,*

155. Quomodo... 156. Quomodo... 157. Verba D. Augustini... 158. Declaratur...

byter, non eos qui insones sunt vel noxii, sed pro officio suo cum peccatorum audierit varietates, scilicet qui ligandus sit, quive solvendus, ligandus utique, qui non ritè confitetur, absolvendus verò, qui ritè confitetur.

Ex his haud difficulter cognoscitur, quomodo sit intelligendum, quod ait Gregorius Papa Homil. 26. in Euang. & refertur 11. q. 3. c. 88. *Causa*, inquit, *pensanda sunt, & tunc ligandi atque solvendi potestas exercenda. Videndum est quæ culpa præcessit, & quæ sit Pœnitentia facta post culpam: ut quos omnipotens Deus per compunctionis gratiam visitat, illos Pastoris sententia absolvat. Tunc enim vera est Absolutio Præsentis, cum æterni arbitrii sequitur Iudicis. Et infra: Ex qua consideratione intueendum est, quòd illos nos debemus per pastoralem auctoritatem solvere, quos auctoritas nostrum cognoscimus per suscitantem gratiam visitare, inspirando, veram Pœnitentiam.*

Et infra: *Veniat itaq; foras mortuus, id est, culpam confiteatur peccator. Vementem verò foras solvant Discipuli (id est, Confessarii à vinculis peccatorum) ut Pastores (id est, Prælati) Ecclesie ei penam debeant amovere (id est, relaxare alias penas externas) quam meruit, qui non erubuit confiteri quod fecit. Verba clara sunt, & ideo non indigent ulteriori interpretatione.*

Rogas quid significant hæc verba D. Ambrosii: *Verbum Dei dimittit peccata: Sacerdos est Index. Sacerdos quidem suum officium exhibet, & nullus potestatis iura exercet?*

Respondeo in primis, me illa verba non reperire in Ambrosio lib. 2. de Cain & Abely, ex quo citatur à Grat. de Pœnitentia dist. 1. c. 51. sed isthæc lego: *Remittuntur peccata per Dei verbum, cuius Levites interpretes & quidam executor est, remittuntur per officium Sacerdotis, sacrumq; ministerium: quæ potius nostram doctrinam confirmant.*

Interim sensus aliorum verborum est: *Verbum Dei, id est, Filii Dei, dimittit peccata propria potestate: Sacerdos est Index secundarius vel commissarius: Sacerdos quidem suum officium exhibet solvendo à peccatis, vel ligando, & nullus potestatis iura exercet, id est, nullà suà propria potestate peccata dimittit, sed tantum potestate à Deo sibi delegatâ seu communitâ.*

Restant verba D. Chrysothomi Homil. 15. in Math. *Liberare*, inquit ille, *à putredine peccatorum, Christi virtus est, ut autem ad illa iterum non revertantur, Apostolorum cura est ac laboris.*

Respondeo, loquitur de Apostolis, non ut Sacerdotibus, sive Iudicibus secundariis, qui ex commissione cognoscunt in causa, & ex commissione sententiant, vel pro condemnatione rei, si indignus est, vel pro ejus Absolutione, si dignus sit, sic quippe Apostolorum est, etiam liberare à putredine peccatorum, juxta illud D. Augustini lib. 1. de Serm. Domini in monte c. 6. *Condendens & extinguendus*

putoribus (peccatorum) Apostolicum solum Dominus misit; sed de Apostolis, ut Prædicatoribus & Magistris orbis, qui ut tales non habent ullam potestatem sanandi à peccatis, nisi movendo peccatores suis cohortationibus ad veram peccatorum Confessionem.

Non pro vestra, inquit Chrysothomus ibidem, tantummodo salute, sed pro universo orbe vobis certamen erit. Non ad duas quippe urbes aut decem aut viginti, neque ad unam gentem vos mitto, sicut mittebam Prophetas, sed ad omnem terram prorsus ac mare, totumq; mundum & hunc variis criminibus oppressum. Et verò quomodo mittebat Prophetas? Nonne ut abolverent à peccatis? Minime, sed ut populum exhortarentur ad Pœnitentiam virtutem, per quam solam tunc temporis peccata remittebantur. Mittebat Prophetas non ut Iudices, sed ut Prædicatores & Magistros.

Ergo de tali missione Apostolorum hic loquitur Chrysothomus, de qua scriptum habes Matth. ult. v. 19. *Euntes ergo docete omnes gentes; & non de illa, quàm significat Christus Ioan. 20. v. 22. & 23. Accipite spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata &c. quæ frustra fuisset, si tantum per illa verba accepissent potestatem docendi remissionem peccatorum, sive ostendendi quæ peccata forent remissa, & quæ non.*

Audiamus Concilium Trident. sess. 14. c. 6. *Quamvis, inquit, Absolutio Sacerdotis, alieni beneficii sit dispensatio (puta ipsius Dei) tamen non est solum nudum ministerium, vel annunciandi Evangelium, vel declarandi remissa esse peccata; sed ad instar actus iudicialis, quo ab ipso, velut à Iudice, sententia pronunciat: atque ideo non debet pœnitens ad eam de sua ipsius fide blandiri, ut, etiamsi nulla adsit Contritio, aut Sacerdoti animus serio agendi, & verè absolvendi desit; putet tamen se, propter suam solam fidem, verè & coram Deo esse absolutum, nec enim fides sine Pœnitentia remissionem ullam peccatorum præstaret, nec is esset, nisi salutis suæ negligens, qui Sacerdotem ioco se absolventem cognosceret, & non aliam serio agentem, sedulo requireret.*

Et contrarium errorem damnat can. 9. hinc verbis: *Si quis dixerit, Absolutionem Sacramentalem Sacerdotis non esse actum iudicalem, sed nudum ministerium pronuncians & declarans remissa esse peccata confitenti; modò tantum credat se esse absolutum, aut Sacerdos non serio, sed ioco absolvat &c. anathema sit.*

Quid clarius dici potest ad refutationem sententiæ Magistri; & confirmationem sententiæ communis, quæ est nostra conclusio? Quamquam existimem præcipuum intentum Concilii fuisse, definire contra Hæreticos, solam fidem absque Pœnitentia seu Contritione neutiquam sufficere ad veram justificationem.

Cæteròquin satis aperte insinuat veritatem, de qua

158. Loquitur Chrysothomus de missione Apst. ad docendum universum orbem.

Matth. ult. Ioan. 20.

159. Absolutio Sacerdotis non est nudum ministerium annunciandi Evangelium vel declarandi remissa esse peccata ex Cont. Trident.

160. de qua

Probat
Concil. ex
Conc. Trid.

de qua hic inquirimus; & quæ ulterius probatur ex eodem Concilio & sess. c. 1. ibi: Quo tam insigni factio, & verbis tam perspicuis (puta: Quorum remisisset peccata &c.) potestatem remittendi & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles, post Baptismum lapsos, Apostolis & eorum legitimis successoribus fuisse communicatam, universorum Patrum consensus semper intellexit.

Item c. 3. ibi: Sanè verò res & effectus huius Sacramenti, quantum ad eius vim & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo. Præterea cap. 5. ait: Dominus noster Iesus Christus &c. Sacerdotes ipsius Vicarios reliquit tamquam Præsides & Iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur &c. quo pio potestate clavium remissionis aut retentionis peccatorum sententiam pronunciant.

161.
& Florentino.

Accedit Concilium Flor. in decreto Eug. §. Quartum Sacramentum est Pœnitentia. ibi: effectus huius Sacramenti est Absolutio a peccatis. Quidni esset, cum verba formæ illam directè significant? Forma huius Sacramenti est, inquit Florentinum ibidem: Ego te absolvo a peccatis tuis &c.

Nulla est ratio improprie intelligendi eius verba.

Et verò quæ ratio improprii intellectus horum verborum? Nonne Pontifex dispensans aut excommunicans, solummodo declarat talem hominem esse dispensatum aut excommunicatum? Constat ex perpetuo usu Ecclesiæ hoc esse falsum. Et Sacerdos imponens pœnitentiæ satisfactionem sacramentalem, putas quòd solum declarat obligationem pœnitentiæ? Cur non similiter asseris Principem, dum fert legem, minimè obligare subditos, sed tantum declarare illos esse obligatos?

162.
Ratio aliorum.

Quia, inquis, constat ante legem nullam esse obligationem, similiter ante impositionem satisfactionis; sæpe autem, immo fortè semper, ut aliqui videntur docuisse, ante Absolutionem Sacerdotis, peccata sunt remissa à Deo. Similiter ante latam excommunicationem planum est, talem hominem non esse excommunicatum, neque ante dispensationem constat, ipsum esse dispensatum.

Rejicitur.

Respondeo; neque ex Scriptura, neque ex SS. Patribus, neque ex Oecumenicis Conciliis, multò minùs ex ratione constat, semper à Deo remitti peccata ante Absolutionem Sacerdotis. Fateor, Contritionem charitate perfectam reconciliare hominem Deo, antequam hoc Sacramentum actu suscipiatur; sed quòd talis Contritio sit necessaria ante susceptionem Sacramenti, nusquam in Scriptura, Patribus, aut Conciliis legitur.

163.
Probat ex Conc. Trid.

Immo contrarium haud obscurè declarat Concilium Trid. sess. 14. c. 4. quando dicit: Etsi Contritionem hanc aliquando Charitate perfectam esse contingat, hominèq. Deo reconciliare &c. Ergo non semper contingit, Contritionem, quæ est quasi materia huius Sacramenti (de illa enim Contritione loquitur Concilium, ut patet ex contextu) Charitate per-

fectam esse; ergo non semper homo est reconciliatus Deo, antequam Sacramentum hoc actu suscipiatur.

Quomodo autem forma possit esse verè, et reconciliatio præcesserit, dicitur infra, ubi de sensu formæ huius Sacramenti. Pro nunc sufficit, saltem aliquando reconciliationem fieri per Sacramentum. Porro reconciliatio quid aliud significat, quàm remissionem peccatorum quoad culpam?

Alioquin si semper culpa remissa est à Deo, priusquam remittatur per Absolutionem seu sententiam Sacerdotis, quomodo verum erit, quod ait S. Bernardus Serm. 1. in festo Apostolorum Petri & Pauli de S. Petro Qui clavium regni tam singulariter accepit, ut præcedat sententia Petri sententiam Cæli. Similiter loquantur alii SS. Patres, ut videre est apud Valquez hic q. 84. a. 3. dub. 1. n. 8. Unde non dicit Christus: Quodcumque solveris super terram, factum erit in Cælis, sed, erit solutum & in Cælis.

Nec obstat, quòd Joannis 20. dicit: Quorum remisistis peccata, remittuntur eis; quia est quodammodo sententia Sacerdotis præcedat sententiam Dei, nihilominus alià ratione, una & eadem est sententia Sacerdotis & Dei; Dei quidem ut causæ principalis, Sacerdotis autem ut Iudicis secundarii seu commissarii, & hęc ratione, una & eadem est remissio Dei & Sacerdotis, quamvis Sacerdos sit formale determinativum actionis communis, id est, Sacerdos seu determinatio Sacerdotis ad actum absolvendi, est causa, quare etiam Deus determinet se ad illam remissionem, quòd nullo modo dici posset, si remissio semper præcederet tempore Absolutionem Sacerdotis.

Enimvero tamen verissimum sit, remissionem verè & coram Deo fore absolutum, ubi nulla adeit Contritio, quæ est vita inchoata pœnitentis, immo nec dignum Absolutione, eadem pœnitentem cum imperfecta Contritione esse dignum Absolutione, & illà mediante dignum gratiæ justificante, quæ est perfecta vita, nullatenus dubito.

Est ergo hoc Sacramentum (communiter appellatum Sacramentum mortuorum) medicina contra primam mortem, id est, mortem animæ in hac vita, adeò ut qui adhibuerit hanc medicinam non lædatur à morte secunda, quæ est æterna damnatio post hanc vitam.

Non demoreris in errore impiorum (inquit Ecclesiasticus cap. 17. v. 26.) ante mortem (secundam) confiteri. A mortuo (morte secunda) quasi nihil perit Confessio (quia in damnatione nulla est vera Confessio) Confiteberis vivens (vitâ corporali) vivus & sanus confiteberis & laudabis Deum, & gloraberis in miserationibus illius, id est, in remissione peccatorum, quæ tibi adveniet per virtutem & Sacramentum Pœnitentiæ, vivificaberis ministerio Sacerdotis absolventis, & non morieris in æternum.

Quare

Quare merito proſcripta fuit à ſummis Pontificibus Pio V. Gregorio XIII. & Urbano VIII. hæc propoſitio : Peccator pœnitens non vivificatur miniſterio Sacerdotis abſolventis, ſed à ſolo Deo, qui Pœnitentiam ſuggerens & inſpirans vivificat eum & reſuſcitatur; miniſterio autem Sacerdotis ſolus reatus tollitur.

Et ecce pervenimus ad ſententiam eorum, qui dicunt, per Sacramentum Pœnitentiæ non culpam, ſed pœnam dumtaxat remitti. Equidem ſi agitur de pœna æterna, hæc ſententia opponitur Concilio Tridentino ſeſſ. 6. c. 14. ubi : Non quidem pro pœna æterna, quæ vel Sacramento, vel Sacramenti voto unâ cum culpa remittitur. Ego vel Sacramentum præter pœnam æternam remittit culpam, vel ſi culpa ante ſuſceptionem Sacramenti remiſſa fuit, etiam remiſſa fuit pœna æterna, adedque non remittitur magis per Sacramentum, quàm ipſa culpa; perinde autem eſt ſive accipias pœnam damni, ſive pœnam ſenſûs, eadem enim utriuſque eſt ratio, nec Tridentinum diſtinguit inter illas, ego nec nos diſtinguamus.

Quòd ſit eadem ratio patet, quia de facto non remittitur peccatum mortale abſque inſpiratione gratiæ juſtificantis, per quam homo ex inimico fit amicus & hæres ſecundum ſpem vitæ æternæ; juſ autem ad hæreditatem vitæ æternæ non ſtat cum reatu pœnæ æternæ, ſeu ſenſus ſeu damni, quoniam vita æterna incompoſſibilis eſt cum pœna æterna, maximè damni, quæ eſt privatio fruitionis beatificæ, cum vita æterna ſit ipſa fruitio beatificæ.

Nonne per Contritionem charitate perfectam ante Legem novam remittebatur culpa & pœna æterna, etiam damni? Nam quòd detinebantur in Limbo, non erat propter reatum alicujus pœnæ; necdum abſolutè & perfectè remiſſum, ſed quia nondum erat ſolutum pretium Sanguinis Chriſti, & non erat omnino conveniens, quòd ipſi priùs intrarent ad gloriam, quàm Chriſtus, ex cujus meritis acceperant juſ ad gloriam.

Eſt originalis culpa (inquit Innocentius III. cap. Maiores de Baptiſmo) remittebatur per Circumciſionis myſterium, & damnationis periculum vitabatur, non tamen perveniebatur ad regnum Cælorum, quòd uſque ad mortem Chriſti fuit omnibus obſcurum; ſed per Sacramentum Baptiſmi, Chriſti Sanguine rubricati, culpa remittitur, vitatur periculum, & ad regnum Cælorum etiam pervenitur, cuius januam Chriſti Sanguis fidelibus ſuis miſericorditer referavit.

Referatà itaque janua, quidni per ſolam Contritionem charitate perfectam remittatur culpa, vitetur periculum damnationis, & perveniat ad regnum Cælorum? Ergo Abſolutio Sacramentalis ſubſequens non remittit pœnam æternam damni magis, quàm culpam, quæ meretur talem pœnam, neque referat januam regni Cælorum (ſi ita

placeat loqui) cum illam juxta Innoc. ſuprà Chriſti Sanguis fidelibus ſuis miſericorditer referaverit, non tantùm illis fidelibus, qui Sacramentaliter abſolvuntur, ſed etiam qui baptizantur, ut patet ex textu citato; ut proinde non majori jure Sacerdos abſolveat, quàm Sacerdos baptizans poſſit aut debeat dici referare januam regni Cælorum.

Si dixeris; Contritio charitate perfecta aperit quidem januam regni Cælorum, ſed ſub conditione.

Reſpondeo, gratis id aſſeritur, ſi intelligatur de conditione ſuſpenſiva, quaſi tunc ſolùm aperiatur janua, id eſt, ſecundùm Aliquos, remittatur pœna damni, quando jam ponitur Abſolutio, ubi enim hoc exprimitur vel in Scriptura, vel in SS. Patribus, aut Conciliis?

Et cur non eadem facilitate dicam, ſub ſimili conditione remittere culpam & pœnam æternam ſenſûs? Item non remittere culpam vel pœnam æternam ſenſûs aut damni ante Baptiſmum, niſi ſub conditione, ſi baptizetur? Quid ſi ergo ante Baptiſmum, aut Abſolutionem pœnitens moriatur, num inveniet portam Cæli clauſam, & manebit clauſa, donec baptizetur aut abſolvatur?

Planè, inquis, ſi culpabiliter omiſit Baptiſmum, aut Abſolutionem.

Sed contra; ergo Confeſſio futura non erat conditio ſuſpenſiva remiſſionis, de qua locutus ſui, ſed culpabilis omiſſio Confeſſionis erat conditio, ſub qua reditus eorumdem peccatorum tam quoad culpam, quàm quoad pœnam ſenſûs & damni, qui reditus caret ſufficienti fundamento, ut oſtendimus diſp. 6. ſeçt. 7. concl. 3.

Si ergo Sacramentum Pœnitentiæ remittat pœnam æternam, ſimul remittit culpam; cum unius remiſſio, de facto (quidquid ſit de poſſibili) non ſeparerur à remiſſione alterius; ut latiùs deduximus diſp. 6. ſeçt. 5. concl. 9. Remittere porro peccata, nimis manifeſtè ſignificant verba Scripturæ, SS. Patrum, & Conciliorum, quæ propriè intelligenda ſunt, niſi aliquid obſtet; jam autem peccatum propriè ſignificat culpam, impropriè autem ſolam pœnam æternam vel temporalem.

Ex quo etiam reprobatuſ tertia ſententia, quæ docet, per Abſolutionem Sacerdotis remitti dumtaxat pœnam temporalem, quæ videtur eſſe S. Bonaventuræ 4. diſt. 18. p. 1. a. 2. q. 1. ubi n. 18. ſic ait: Si queratur, utrum poteſtas Clavium ſe extendat ad delendam culpam. Dicendum, quòd bene poteſt ſe extendere per modum deprecantis & imperantis, & illud ſignatum eſt in benedictione Sacerdotum: ſed per modum imperantis non. Quoniam ergo poteſtas ſonat per modum aktivu & imperantis ex ſe, hinc eſt, quòd poteſtas Clavium propriè loquendo non ſe extendit ſuprà culpam. Et nu. 19. ad primam objectionem deſum-

169. Objeçtio.

Solvitur.

170. Eyaño. Precludit.

171. Videtur ſententia D. Bonaventuræ, per abſolutionem nem ſolunt remitti pœnam, idque temporalem.

desumptam ex Joan. 20. Dicendum, inquit, quodd vel illud de remissione dicitur, quantum ad ostensionem, vel solum quantum ad penam Quo modo loquendi videtur negare Sacramento Pœnitentiæ efficaciam remissionis peccatorum quoad culpam.

Quod autem remittat penam temporalem, docet ibidem q. 2. n. 24. hisce verbis: Et ideo est tertius modus dicendi, magis consonus rationi & fidei pietati, quod Sacerdos aliquam partem pœne absolvendo dimittit ex vi Clavium. De hoc modo dicam Concl. 6.

172. Sed forte nihil aliud voluit, quâ à Sacerdote non remitti culpam physicè & principaliter.

Nunc quod attinet ad remissionem culpæ, quam Doctor Seraphicus videtur subtrahere potestati Clavium, Nota quod ait Doctor Subtilis 4. dist. 14. q. 4. n. 3. Pœnitentiæ est Absolutio, id est, quædam sententia diffinitiva absolvens reum: non tamen sententia iudicis principalis, sed iudicis secundarii vel commissarii. Potest enim quis ex commissione cognoscere in causa, & ita ex commissione sententiare, vel pro condemnatione rei, si indignus est, vel pro eius Absolutione, si dignus sit.

ut ostenditur ex eius verbis.

Et fortassis nihil aliud voluit D. Bonaventura, ut videtur colligi ex hac particula: Imperantis ex se, & illâ: Propriè loquendo, quasi diceret, Potestas Clavium ex se, & propriè loquendo, non extenditur supra culpam, id est, per imperium sive sententiam Sacerdotis principaliter & physicè non remittitur culpa, sed à solo Deo per infusionem gratiæ sanctificantis.

173. Objectio.

Hinc ad objectionem quartam sequentis tenoris: Communiter conceditur, quod Sacramentum Baptismi delet omnem culpam, sed tamen in hoc non derogatur Divinæ potentiæ in aliquo. Sed majoris virtutis est susceptivus spiritus rationalis, quàm aqua; ergo videtur, quod sine aliquo inconvenienti possit dici, quod Sacerdos virtute Clavium ministerialiter absolvat à culpa.

Responsio D. Bonaventuræ.

Ad hanc, inquam, objectionem, respondet Bonaventura supra q. 1. n. 22. Quod Baptismus delet culpam per gratiam, sed tamen non est illius causa sufficiens (scilicet principalis, nam à Trident. sess. 6. c. 7. vocatur causa instrumentalis justificationis) sed virtus divina. Et Baptismus dicitur peccata remittere ratione rei interioris, quam solus Deus infundit: similiter & Pœnitentiæ Sacramentum peccata remittit ratione rei interioris, quam solus Deus infundit, id est, gratiæ sanctificantis, quam solus Deus physicè efficit; Sacramentum autem moraliter.

Sed potestas Clavis (prosequitur Seraphicus Doctor) dicit potestatem creaturæ rationalis, nec concernit gratiam (scilicet immediatè & physicè) sed quod exterius est (puta ipsum Sacramentum Pœnitentiæ, quod est signum externum, & essentialiter requirit potestatem Clavium, tamquam causam efficientem) quia Clavis est extrinsecus in Sacerdote, & ideo non sic ei

attribuitur (remissio culpæ, sicuti gratiæ sanctificantis) si enim sibi attribueretur mandatum, cum hoc non posset intelligi per modum instrumenti, intelligeretur per modum efficiendi, immediatè propriâ vel alterius virtute, quod non.

Rogas, quomodo ergo potestas Clavium extendat se supra culpam? Respon. cum Doctore Subtili 4. dist. 19. q. 1. n. 24. Non nisi instrumentaliter, non quidem attingendo illum effectum (scilicet remissionem culpæ) nec virtute propriâ, nec alterius: sed attingendo aliquod prius, quod est dispositio necessitans ad illum effectum, necessitans, inquam, ex divina potestate, & tale agens causans dispositionem necessariam ad terminum, dicitur agens instrumentale, ut est de alterante & generante. Proprium autem est Deo principaliter mundare, & remittere illud debitum, etiam physicè attingendo illum effectum; horum autem neutrum convenit Sacerdoti. En qualis consonantia inter Doctorem Seraphicum & Doctorem Subtilem.

Ceterum cuiuscumque illa sententia sit, quæ docet virtute Clavium solam penam temporalem relaxari, displicet omnino; tum quia peccatum improprie usurpat pro pœne temporali sine urgenti ratione, tum quia pœne temporali aliis mediis sine infusione gratiæ sufficienter tollitur; ut proinde propter illam solam relaxandam, non oportuerit initiari Sacramentum efficax gratiæ sanctificantis ex opere operato.

Scio, peccatum in Scriptura aliquando significare penam temporalem, ut 2. Machab. 12. v. 43. Et factâ collatione, duodecim millia utrachmas misit Ierusalymam offerri pro peccatis mortuorum sacrificium. Et v. ultimo: Sanctis ergo & salubris est cogitatio pro desinitu exantur, ut à peccatis solvantur.

Nec tantum Scriptura, sed etiam Concilium Trident. subinde per causam intelligit effectum, id est, per peccatum penam temporalem, quæ est effectus peccati, ut patet sess. 14. c. 8. ibi: Et divinam clementiam decet, ne iudicet nobis absque ulla satisfactione peccata dimittantur, id est, pœne temporales, debita peccato. Et infra: Accedit ad hæc, quod dum satisfaciendum patimur pro peccatis, id est, pro pœnis temporalibus.

Hæc, dico, non obstant communi sententiæ; quia ex adjunctis & aliis circumstantiis satis colligitur illa metaphorica significatio, nam post mortem non solvitur quilibet peccatis quoad culpam per oblationem Sacrificii; & Concilium Trid. locis allegatis nimis manifestè supponit, Satisfactionem, de qua tractat, neutiquam respicere peccata quoad culpam, quam supponit remissam per Absolutionem, sed tantummodo peccata quoad penam temporalem.

Unde can. 13. Si quis dixerit pro peccatis quoad penam temporalem minime Deo per Christi merita satisfari

satisfieri pœnis ab eo inflictiis, & patienter toleratis, rei à sacerdote inunctis &c. anathema sit. Nunquid aliquando sic explicavit verba illa Joan. 20. Quorum remisistis peccata quoad pœnam temporalem, remittuntur eis? Quare diligenter & nullipia invenies hujusmodi interpretatione.

Cùm ergo nulla sit ratio, verba Joan. 20. metaphoricè intelligendi de peccatis quoad pœnam æternam vel temporalem, quæ solùm est effectus peccati, intelligamus ea propriè de peccatis quoad culpam, juxta illud D. August. lib. 3. de doctr. Christ. cap. 11. in principio: Quod perspicue sonat, non est ad aliud referendum quasi figuratè dictum sit.

Quo eodem fundamento evertitur sententia illorum, qui per peccatum intelligunt obligationem confitendi, à qua sola asserunt hominem liberari per Absolutionem Sacerdotis, quasi verò sensus horum verborum: Ego te absolvo a peccatis, sit. Ego te libero ab obligatione confitendi. Et sensus illorum verborum: Quorum remisistis peccata, remittuntur eis, id est, Quos liberaveritis ab obligatione confitendi, ipsi liberatur. Subtilis interpretatio! Ex qua

Sequitur primò, potestatem à Christo collatam Ecclesiæ, non esse nisi ad ceremoniam quandam extrinsecam absque infusione gratiæ sanctificantis; nam gratia sanctificans solùm est necessaria ad remissionem peccati, quæ censetur facta ante exhibitionem illius ceremoniæ; per quam homo liberatur ab obligatione confitendi. Unde ergo probatur, quòd per illam ceremoniam consecratur gratia sanctificans ex opere operato, per consequens, quòd sit verum Sacramentum?

Quia, inquis, constat sæpiùs hoc Sacramentum non conferre primam gratiam, sed solùm augmentum gratiæ inexistentis: ergo licet nunquam conferret primam gratiam, propterea non amitteret rationem Sacramenti.

Sed contrà; hoc est quòd queritur: si hæc ceremonia non est necessaria ad remissionem peccati, sed tantum ut pœnitens liberetur ab obligatione confitendi, unde tibi constat, quòd sit instituta ad causandam gratiam? Nam ex eo præcisè colligitur, quòd sit efficax gratiæ, quia est instituta in remissionem peccatorum, quæ de facto non contingit absque infusione gratiæ.

Sequitur secundo ex illa sententia, Absolutionem solius peccati venialis, non esse Sacramentalem, quia per illam non liberatur pœnitens ab obligatione confitendi, cùm nulla sit obligatio confitendi peccatum veniale.

Sequitur tertio, Sacramentum Pœnitentiæ non esse magis necessarium ad salutem, quam adimpletio cujuscumque alterius præcepti; nam omnium præceptorum datur votum implicitum in Contritione, & Sacramentum Pœnitentiæ non magis remittit peccata, quam adimpletio cujuscumque alterius præcepti, adeo-

que solùm remanet prohibens salutem, id est, peccatum, quòd aliàs committeret, qui suo tempore nolet Sacramentum illud suscipere. Ergo malè à Conc. Trid. sess. 14. c. 2. dicitur Sacramentum Pœnitentiæ lapsis post Baptismum ad salutem necessarium, at nondum regeneratis ipse Baptismus.

Fateor, per Absolutionem Sacramentalem tollitur obligatio confitendi, sed non aliter quàm per administrationem Baptismi tollitur obligatio suscipiendi Baptismum; nam Absolutio Sacramentalis, ipsa est Sacramentum Pœnitentiæ, cujus susceptio præcipitur: ergo per illam impletur præceptum, & consequenter tollitur obligatio, sicuti per Baptismum, cujus susceptio præcipitur, tollitur obligatio suscipiendi Baptismum, id est, satisficit obligationi suscipiendi Baptismum.

Unde si Deus præcepisset solam Confessionem pœnitentis, æque per illam sine Absolutione sublata fuisset obligatio confitendi, atque jam tollitur per Absolutionem, Quid ergo opus erat instituire formam Absolutionis?

Nunquid præter ipsum Baptismum instituta est forma aliqua verbalis, præcisè ad significandam & tollendam obligationem suscipiendi Baptismum? Clarum est quòd non. Ergo neque in Sacramento Pœnitentiæ institui debuit, nisi propter effectum remissionis peccatorum quoad culpam.

Non dico, ad declarandam aut ostendendam remissionem antea factam per Contritionem; quia Deus illam satis novit ante Absolutionem Sacerdotis: Ecclesia autem per Absolutionem Sacerdotis non potest eam sufficienter cognoscere, ut clarum est, cùm sæpiùs contingat ut defectu dispositionis contentis, neque ante Absolutionem peccata remissa sint, neque per ipsam Absolutionem remittantur; ergo illa ostensio frustranea & inutilis; immo sæpe falsa.

Ut proinde, estò Christus illis verbis Luc. 7. v. 48. Remittuntur tibi peccata, solùm declarasset & affirmasset remissionem peccatorum antea factam, utpote qui optimè noverat dispositionem Mariæ Magdalene, id tamen affirmari non possit de nobis, quibus illa dispositio tantum innotescit per signa externa frequenter ficta.

Ad quid ergo instituta Absolutio? Respondeo ad causandam seu efficiendam moraliter remissionem peccatorum, supposità legitimà dispositione pœnitentis; sicuti institutus est Baptismus ad causandam, seu moraliter efficiendam remissionem peccatorum in subiecto sufficienter disposito.

Unde Julius Papa ait, & refertur 26. q. 6. c. 12.) Si Presbyter Pœnitentiæ morientibus abnegaverit, reus erit animarum. Et Cælestinus Papa Epist. 2. ad Episcopos Galliæ (& ponitur eadem c. 13.) Agnovimus, inquit, Pœnitentiæ morientibus denegari, nec illorum desiderium animi, qui obitus sui tempore hoc animæ suæ cupimus remedio subveniri. Horremus (fateor) tanta impietatis

Conc. Trid.

181.

Non aliter tollitur obligatio confitendi per absolutionem, quam obligatio Baptismi per Baptismum.

182.

Ad quid sit instituta absolutio in hoc Sacramento.

Non ad ostendendam remissionem peccatorum antea factam.

183.

sed ad efficiendam remissionem peccatorum.

Probatrè auctoritate Iulii & Cælestini Pontificum.

aliquem inveniri, ut de Dei bonitate desperet, quasi non possit ad se quovis tempore concurrere succurre- re, & periclitantem sub onere peccatorum hominem redimere, quo se expediti desiderat & liberari. Quid hoc, rogo, aliud est, quàm morienti mortem adde- re, eiusq; animam suâ crudelitate, ne absoluta esse possit, occidere? Salutem ergo homini adimit, quisquis mortis tempore speratam Pœnitentiã denegavit. Quæ vera non sunt (quod absit) si Absolutio Sacramentalis solummodo ostendat remissionem peccatorum jam factam; itemq; si tantùm se extendat ad remissionem pœnæ temporalis, aut certè liberationem ab obliga- tione confitendi.

184. Item ex solitudine fidelium in fine vite.

Profectò ipsa sollicitudo fidelium in fine vite de suscipiendo Sacramento Pœnitentiæ, ut sic possint evitare periculum æternæ damnationis, non modicum signum est, per Sacramentum Pœnitentiæ amissam gratiam recupera- ri, per quam æternæ damnationis periculum evitetur.

Appositè Trident. sess. 6. c. 14. in principio: Qui verò ab accepta iustificatiõnis gratia per peccatum exciderunt, rursus iustificari poterunt, cum, excitante Deo per Pœnitentiæ Sacramentum, merito Christi amissam gratiam recuperare procuraverint.

185. Sacramentum Pœnitentiæ remittit verè & propriè omnia peccata sibi subiecta.

Quibus omnibus maturè expensis, duximus persistendum, & persistimus, neque ullatenus dubitamus, per Sacramentum Pœnitentiæ remitti verè & propriè peccata ritè sibi subiecta quoad culpam, non tantùm hoc, vel illud peccatum, sed profus omnia, cum non sit maior ratio de uno, quàm de alio, ut patet ex dictis disp. 6. sect. 5. concl. 1. idq; ex integro, nullam scilicet relinquendo deordinationem moralem, vel saltem venialem.

Aut enim pœnitens est indispositus, & tunc peccatum quoad nihil dimittitur, vel est dispositus, & remittitur tota culpa; nam minister operatur ex potestate Christi, qui dedit hominibus potestatem remittendi peccata totaliter hisce verbis Joan. 20. Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata &c. Vide disp. 6. sect. 5. concl. 4.

186. Differentia inter Sacramentum Pœnitentiæ & virtutem quoad hunc effectum.

Quippe, quæ virtutis Pœnitentiæ (de qua ibi legimus) eadem est ratio Sacramenti Pœnitentiæ, quoad hunc effectum, cum hac sola differentia, quòd Sacramentum remittat peccata ex opere operato, virtus autem ex opere operantis, aut quasi.

Quam particulam addo, quia opus operantis propriè videtur esse meritum condignum, quod suam vim & efficaciam accipit ex persona operante; tale autem meritum non est virtus Pœnitentiæ respectu primæ gratiæ sanctificantis, sed meritum dumtaxat congruum, de quo diximus disp. 6. sect. 5. concl. 7. Vide etiam conclusionem 9. ubi probavimus, per virtutem Pœnitentiæ non remitti de factò peccatum mortale quoad culpam, absque mu-

tatione pœnæ æternæ: & ideo hic con- quenter dicimus:

CONCLUSIO V.

Sacramentum Pœnitentiæ unà cum culpa remittit pœnam æternam, eamq; in tempora- lem commutat.

Est expressa doctrina Concilii Trid. sess. 6. c. 14. ubi docet, Christiani hominẽ Pœnitentiã post lapsum multò aliam esse à Baptismi, eãq; contineri non modo cessationem à peccatis & eorum detractionem, aut cor contritum & humiliatum, verum etiam eorundem Sacramentalem Confessionem saltem in voto, & suo tempore faciendam, & aeternalem Absolutionem; itemq; satisfacti- onem per unam, eiectionem, cratices, & alia pia spiritualia vite exercitia, non quidem pro pœnâ æternâ, quæ vel Sacramento, vel Sacramento unà cum culpa remittitur, sed pro pœnâ temporali, quæ, ut sacra littera docet, non tota semper, in Baptismo fit, dimittitur illis, qui gratia Dei, quam acceperunt ingrati Spiritum sanctum contristaverunt, & tempus ei violare non sunt veriti. Ergo secun- dùm Tridentinũ & Catholicam Ecclesiam, Sacramentum Pœnitentiæ unà cum culpa remittit pœnam æternam; sic tamen ut remaneat exsolvenda pœna temporalis.

Et verò quantum ad remissionem pœnæ æternæ, eam de factò semper conjungi remissioni culpæ mortalis omnes fatentur, quodq; sit de possibili; de quo sufficiant dicta disp. 6. sect. 5. concl. 9. quæ hic nolo repetere: ad- tandam nimiam prolixitatem. Porrò pœnæ temporali, quæ remanet exsolvenda, vel in hoc sæculo, vel in futuro, contradicitur ab Hæreticis nostri temporis. Vide Bellarm. lib. 4. de Pœnit. c. 2.

Catholica veritas definita habetur in Concilio Trident. sess. 6. can. 30. sub hoc tenore verborum: Si quis post receptam iustificatiõnis gratiam cultibet peccatori pœnitentiã ita culpam remitti, & reatum æternæ pœnæ deleri dixerit, ut nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exsolvenda, vel in hoc sæculo, vel in futuro in Purgatorio, antequam ad Regnum Calorum aditus pateat possit; anathema sit.

Item sess. 14. can. 12. Si quis dixerit, totam pœnam simul cum culpa remitti à Deo &c. anathe- ma sit. Et can. 15. Si quis dixerit, fissionem esse, quòd virtute Clavium, sublatâ pœnâ æternâ, pœnâ temporali plerumque exsolvenda remaneat; ana- thema sit.

Nec deest probatio hujus veritatis ex Scri- ptura. Imprimis Numer. 14. postquam Deus ei peccatum dimiserat peccatum murmuratiõnis filiiis Israël, dicens v. 20. Dimisi iuxta verbum tuum, Moysem intelligit qui rogaverat pro dimissio- ne; nihilominus v. 29. & 30. ait: Omnes quæ numerati